

Про сільськогосподарську кооперацію.

03.03.2021 прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 175 «Про затвердження модельних статутів сільськогосподарського кооперативу».

Зокрема, постанова розроблена для виконання норм Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію», яким скасовано поділ сільськогосподарських кооперативів за типами на виробничі і обслуговуючі. Натомість запроваджено нову форму господарювання – сільськогосподарський кооператив, що діє з метою або без мети отримання прибутку.

Правові, організаційні, економічні та соціальні основи функціонування сільськогосподарської кооперації, особливості утворення і діяльності сільськогосподарських кооперативів, їх об'єднань визначені нормами Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» від 21.07.2020 № 819-IX (далі – Закон). Даний Закон дає наступне визначення *сільськогосподарського кооперативу*, це юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які є виробниками сільськогосподарської продукції і добровільно об'єдналися на основі членства та на засадах самоврядування для провадження спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб.

Законом передбачається відмовитися від жорсткого поділу сільськогосподарських кооперативів за типами на виробничі та обслуговуючі, надаючи членам (засновникам) сільськогосподарського кооперативу самостійно обирати види діяльності: виробничий, обслуговуючий, переробний чи багатофункціональний, а також форму діяльності - з метою чи без мети одержання прибутку. Відповідно пропонується перехід до єдиної організаційно-правової форми - сільськогосподарський кооператив.

Законом передбачено, що сільськогосподарські виробничі кооперативи, сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи та утворені відповідно до Закону України "Про сільськогосподарську кооперацію" від 17 липня 1997 року № 469/97-ВР кооперативні об'єднання сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, зареєстровані на день набрання чинності Законом, підлягають перереєстрації у сільськогосподарські кооперативи, сільськогосподарські кооперативні об'єднання відповідно протягом трьох років з дня набрання чинності Законом.

Крім цього, сільськогосподарські виробничі кооперативи, сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи та утворені відповідно до Закону України "Про сільськогосподарську кооперацію" кооперативні об'єднання сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, зареєстровані на день набрання чинності Законом, зберігають всі права та обов'язки, які вони мали відповідно до законів України "Про кооперацію" та "Про сільськогосподарську кооперацію" від 17 липня 1997 року № 469/97-ВР на день набрання чинності Законом, до моменту їх перереєстрації, але не більше трьох років.

Розглянемо більш докладно основні засади діяльності сільськогосподарського кооперативу, що діє з метою отримання прибутку (далі – кооператив).

Метою діяльності даного виду кооперативу є задоволення економічних, соціальних та інших потреб його членів, отримання прибутку з подальшим його розподілом серед членів пропорційно до їх участі у господарській діяльності, а також спрямування частини одержаного фінансового результату (прибутку) на забезпечення розвитку кооперативу.

Цілями діяльності кооперативу є:

1) підвищення ефективності та конкурентоспроможності виробників сільськогосподарської продукції у сферах виробництва, переробки, заготівлі, закупівлі, зберігання, збуту, продажу сільськогосподарської продукції, забезпечення засобами виробництва і матеріально-технічними ресурсами;

2) задоволення економічних, соціальних та інших потреб виробників

сільськогосподарської продукції на основі поєднання їх особистих та колективних інтересів, поділу між ними ризиків, витрат і доходів, розвитку їх самоорганізації, самоврядування та самоконтролю, захист їх інтересів;

3) розвиток інфраструктури ринку сільськогосподарської продукції;

4) створення умов для зниження витрат виробників сільськогосподарської продукції під час придбання необхідних ресурсів, провадження виробничої та/або іншої господарської діяльності;

5) збільшення доходів виробників сільськогосподарської продукції.

Основними видами діяльності кооперативу відповідно до статті 5 Закону є виробництво, переробка, заготівля, закупівля, зберігання, збут, продаж сільськогосподарської продукції, постачання засобів виробництва і матеріально-технічних ресурсів та інші види сервісного обслуговування членів кооперативу, зокрема надання технологічних, транспортних, меліоративних, ремонтних, будівельних послуг, послуг з ветеринарного обслуговування тварин і племінної роботи, з бухгалтерського обліку і аудиту, науково-консультаційного обслуговування. Відповідно до мети, визначеної статутом, кооператив може провадити також інші види діяльності згідно із законодавством.

Засновники кооперативу після його державної реєстрації вносять вступний внесок і вклад та набувають статусу членів кооперативу, прав та обов'язків, установлених для його членів Законом та цим статутом.

Членами кооперативу можуть бути виробники сільськогосподарської продукції — юридичні та/або фізичні особи, які досягли 16-річного віку. Юридичні особи діють у кооперативі через своїх уповноважених представників.

Вступ до кооперативу здійснюється на підставі письмової заяви, що подається правлінню (голові) кооперативу. Особи, які подали заяву про вступ до кооперативу, вносять вступний внесок і вклад у порядку та розмірах, визначених загальними зборами кооперативу.

Засновники кооперативу під час вступу до кооперативу вносять вступний внесок і вклад у порядку та розмірах, визначених рішенням установчих зборів кооперативу.

Для забезпечення статутної діяльності на підставі рішення загальних зборів кооператив формує статутний капітал, фонд розвитку та резервний фонд. Статутний капітал кооперативу формується з вкладів і додаткових вкладів членів та асоційованих членів (у разі наявності) кооперативу. Фонд розвитку формується за рахунок вступних, членських (за наявності) внесків та відрахувань від фінансового результату (прибутку) кооперативу, що залишається після сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів, передбачених законом, а також за рахунок інших не заборонених законом надходжень. Кошти фонду розвитку, а також майно, придбане за рахунок таких коштів, не можуть бути розподілені між членами кооперативу. Резервний фонд формується за рахунок відрахувань від фінансового результату (прибутку), що залишається після сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів, передбачених законом, та за рахунок інших не заборонених законом надходжень для відшкодування шкоди, заподіяної надзвичайними ситуаціями, та/або для компенсації можливих втрат (збитків) кооперативу.

Органами управління кооперативу є:

1) загальні збори кооперативу — вищий орган управління кооперативу, участь в якому з правом ухвального голосу беруть усі члени кооперативу;

2) правління кооперативу, яке очолює голова правління — виконавчий орган кооперативу;

3) ревізійна комісія — орган контролю кооперативу;

4) спостережна рада (у разі утворення).

Якщо до складу кооперативу входить менше 20 членів, функції правління кооперативу можуть бути покладені загальними зборами кооперативу на одноосібний виконавчий орган — голову кооперативу, а функції ревізійної комісії — на одноосібний орган контролю — ревізора.

Майно кооперативу формується з:

- вступних внесків, які спрямовуються до фонду розвитку кооперативу;
- вкладів, у тому числі додаткових вкладів, з яких формується статутний капітал кооперативу;
- цільових внесків, за рахунок яких створюється спеціальний фонд кооперативу;
- коштів, що надходять від провадження господарської діяльності кооперативу, які спрямовуються до фонду розвитку кооперативу;
- коштів, що надходять від провадження господарської діяльності утворених кооперативом підприємств, установ, організацій, сільськогосподарських кооперативних об'єднань, учасником яких він є, які спрямовуються до фонду розвитку кооперативу;
- субсидій (дотацій), отриманих з державного та місцевих бюджетів для підтримки кооперативів, державних цільових фондів, які спрямовуються до резервного фонду кооперативу;
- грошових та майнових пожертвувань, благодійних внесків, грантів, гуманітарної допомоги, безоплатної технічної допомоги юридичних і фізичних осіб, у тому числі іноземних, які спрямовуються до резервного фонду кооперативу;
- інших надходжень, не заборонених законодавством, які спрямовуються до резервного фонду кооперативу.

Кооператив є власником грошових та майнових внесків його членів, доходів, одержаних від провадження передбаченої цим статутом господарської та іншої діяльності, а також іншого майна, придбаного на підставах, не заборонених законом.

Завантажити модельний статут сільськогосподарського кооперативу, що діє з метою отримання прибутку та модельний статут сільськогосподарського кооперативу, що діє без мети отримання прибутку можна за посиланням: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-modelnih-statu-a175>.

Відділ взаємодії з суб'єктами державної реєстрації
та підвищення кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Східного
міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Харків)